

Vergaderjaar 1993-1994 Nr. 162

23 400 IXA

Vaststelling van de begroting van de uitgaven en de ontvangsten van hoofdstuk IXA (Nationale Schuld) voor het jaar 1994

23 400 IXB

Vaststelling van de begroting van de uitgaven en de ontvangsten van hoofdstuk IXB (Ministerie van Financiën) voor het jaar 1994

23 400 E

Vaststelling van de begroting van de lasten en de baten en van de kapitaaluitgaven en -ontvangsten van het Staatsmuntbedrijf voor het jaar 1994

VOORLOPIG VERSLAG VAN DE VASTE COMMISSIE VOOR FINANCIËN¹

Vastgesteld 7 december 1993

Het voorbereidend onderzoek gaf aanleiding tot het formuleren van de volgende opmerkingen en vragen.

Vragen bij IXA

De leden van de **CDA**-fractie stelden bij dit hoofdstuk de onderstaande vragen.

In tabel 5 (blz. 5 memorie van toelichting nr.2) wordt informatie verstrekt over het netto budgettaire voordeel dat wordt gerealiseerd door de vervroegde aflossingen.

1

Heeft de minister gelet op de lage rente van thans toepassing van de zgn. Wychenconstructie overwogen?

Zijn andere rentemanagement-instrumenten zoals een future rate agreement overwogen, teneinde ook in de nabije toekomst te kunnen profiteren van de thans heersende lage rentestand?

Tabel 6 (blz. 5) geeft informatie over het houderschap van gevestigde staatsschuld. Het percentage in handen van het buitenland blijkt licht gestegen te zijn in '92.

2a

Zet deze stijging zich door?

2b

Is een verdere stijging van het percentage staatsschuld in handen van buitenland, en dan vooral EG-landen, niet te verwachten, gegeven de valulaire onrust van de laatste 1,5 jaar rond enkele andere valuta?

¹ Samenstelling:

Boorsma (CDA), voorzitter, Van Dijk (CDA), Stevens (CDA), Van den Berg (PvdA), Schinck (PvdA), Schuyer (D66), Vis (D66), Van Graafeiland (VVD), Hilarides (VVD), De Boer (GroenLinks), Barendregt (SGP), Schuurman (RPF), Veling (GPV).

2c

Wat voor financieringsinstrumenten hanteren andere EG-landen die hier ongebruikt zijn? Waarom worden bepaalde instrumenten niet gehanteerd in Nederland?

2d

Wordt een zero bond toegepast dan wel overwogen door de staat, gegeven de belangstelling van beleggingsfondsen voor de figuur?

3

Waarom geeft de memorie van toelichting geen overzicht van de uitstaande leningen?

4

Waarom geeft de memorie van toelichting bij de artikeltoelichting geen informatie over de prestaties zoals voorgeschreven door de wet?

5

Zou het uit een oogpunt van verantwoording niet juist zijn om IXA ook te belasten voor de apparaatskosten gemoeid met het schuldbeleid, welke kosten thans op IXB drukken?

De leden van de fractie van **D66** hadden een vraag over de rentelast als percentage van de rijksbegroting.

6

Kan de regering bij benadering aangeven hoe bij de huidige rentestand en bij een gelijkblijvend financieringstekort alsmede een gelijkblijvende leningsbehoefte van het Rijk, de rentelast als percentage van de Rijksbegroting zich in de komende vier jaar zou ontwikkelen?

Daarbij wordt uiteraard uitgegaan van de inspanning deze leningen vervroegd af te lossen en om te zetten in goedkope leningen. In 1992 was volgens de begroting de rentelast 26,6 miljard, in 1994 28,4 miljard (zie opmerking miljoenennota 92 blz. 15!).

Vervroegde aflossingen op staatsleningen, zo merkten de leden van de **VVD**-fractie op, zijn uiteraard afhankelijk van de actuele rente-ontwikkelingen.

7

Welk bedrag komt in 1994 voor conversie in aanmerking en welk bedrag (rentevoordeel) levert dit structureel op?

De leden van de **SGP**-fractie stelden hier de onderstaande vragen.

8

Hoe heeft zich het houderschap van de gevestigde staatsschuld tot nu toe in 1993 ontwikkeld?

9

Hoe is de raming om 0.3.0.3 f 15 000 tot stand gekomen?

VRAGEN BIJ IX B

Algemeen

De leden van de **CDA**-fractie hadden een vraag over de verkoop van de goudvoorraad van de Nederlandse Bank.

10

Wanneer precies is de verkoop van een deel van de goudvoorraad van de DNB voorgenomen resp. gerealiseerd? Hoe hoog was de goudprijs op die momenten? Hoe was de goudprijsontwikkeling na de verkoop? Hoe hoog was de geplande resp. de gerealiseerde opbrengst? Is de verkoop achteraf opportuun geweest?

11

Wat houden de budgetteringsafspraken genoemd op blz. 18 memorie van toelichting in?

De leden van de **VVD**-fractie hadden met belangstelling kennis genomen van de wetsvoorstellen inzake de begroting van het ministerie van Financiën. Zij kondigden reeds aan bij de gezamenlijke behandeling van de begroting 1994 en het belastingplan o.a. het woord te zullen voeren over de volgende onderwerpen:

- de economische situatie en de vooruitzichten voor de komende jaren;
- fiscale concurrentiepositie;
- structureel begrotingsbeleid (begrotingsfondsen);
- inflatiecorrectie (als onderdeel van het belastingplan);
- lastenverzwaringen (o.a. accijnsverhogingen).

Bij de begroting voor 1993, aldus deze leden, is een aantal incidentele dekkingen meegenomen. Deze moet voor 1994 en volgende jaren omgezet worden in structurele maatregelen.

12

Kan de minister de voortgang hiervan mededelen?

Bij brief van 19-10-93 (Kamerstuk Tweede Kamer, 23 400, IXB, nr. 8), aldus de leden van de **SGP**-fractie, deelt de staatssecretaris mee dat de vaste schuld per 30-9-93 f 371 977.824 bedraagt.

13

Betekent dit een toename van bijna 15 miljard gezien hoofdstuk IXA 01.01 blz. 9?

Blijkens de bijlage bij het Nader Rapport inzake de begroting '94 onder Ad 5 is de tijdelijke extra verhoging van de dieselaccijns, ter tijdelijke compensatie van het uitstel van de invoering van een pleziervaartuigenbelasting omgezet in een structurele verhoging.

14

Wanneer is het besluit daartoe genomen?

Op grond van de Grote Efficiency Operatie dient het ministerie in de jaren '93, '94 en '95 met 1500 formatieplaatsen te slinken.

15

Wordt deze personeelsreductie vervangen door de apparaatsuitgaven via automatisering te verhogen zoals bij de Belastingdienst (IX B, grafiek 4.5)?

16

Betekent de verklaring onder «Nadere wijzigingen bij het Nader Rapport voor de wijziging van de geraamde belastingontvangsten met ± f 4 mld. dat dit bedrag wordt ingebracht in het Gemeentefonds en Provinciefonds 1994?

De Rekenkamer heeft, zo vervolgden deze leden hun betoog, in het decemberverslag 1992 aanbevolen dat overheidsinstellingen meer gebruik moeten gaan maken van «cruciale informatie» die de belastingdienst zou kunnen verstrekken voor de bestrijding van misbruik en oneigenlijk gebruik van overheidsgeld.

17

Is inmiddels sprake van een toenemende gegevensuitwisseling?

Blijkens de brief van de minister van Financiën d.d. 21-10-1993 (Kamerstuk Tweede Kamer, 23 400, IXB, nr. 9) zal het garantiëplafond van f 20 mld. voor 1993 niet voldoende zijn om aan de voorliggende dekkingsaanvragen te kunnen voldoen.

18

Is er een reële schatting te maken van de behoefte voor 1994?

19

Kan een opgave worden verstrekt van de garantiëgoedkeuringen in 1993 naar categorie?

20

Heeft de Nederlandse Bank het verzoek om medewerking bij de totstandkoming van het boek «De geur van geld» geweigerd? Is de minister de reden daarvan bekend?

2. FINANCIËN BINNENLAND

Op blz. 56 van de memorie van toelichting wordt, aldus de leden van de **CDA**-fractie, een uitspraak gedaan over de voorstellen van de Commissie-De Kam.

21

Herinneren deze leden het zich goed dat over een deel van de voorstellen van de Commissie-Christiaanse, m.b.t. de verruiming van het belastinggebied van de provincies en gemeenten, geen kabinetsstandpunt is geformuleerd?

22

Wat is het kabinetsstandpunt t.a.v. de voorstellen van de Commissie Haks?

23

Waarom duurt het ook bij de Commissie De Kam weer zo lang?

24

Hoe dienen de bedragen te worden gelezen welke vermeld staan als uitstaand risico bij de Waterschapsbank?

De toelichting vermeldt een «toenemend beroep op de regeling BF».

25

Kan de regering voor elk van de jaren 1990 t/m 1992 en de eerste 9 maanden van 1993 aangeven voor welke totaalbedragen BF-kredieten werden gegarandeerd en voor welke bedragen de garanties (uit eerdere jaren) tot uitgaven ten laste van het rijk hebben beleid?

26

Is er een limiet voor het in enig jaar te verlenen totaal aan garanties?

27

Waarop heeft het tot f 275 mln. verhoogde garantieplafond precies betrekking? Zijn er plafonds per individuele onderneming?

De leden van de **VVD**-fractie merkten op dat de raad van binnenlandse bestuur onlangs een pre-advies heeft doen opstellen met als titel «Fondsvorming en openbaar bestuur; een beoordeling van de inrichting en werking van fondsen op en rond de rijksbegroting». Opstellers zijn van mening, dat de begrotingsfondsen slechts een politieke symboolfunctie hebben.

28

Kunnen de bewindslieden een eerste reactie geven op dit pre-advies, te meer daar de laatste jaren sprake is van een toename van het aantal begrotingsfondsen?

3. FINANCIËN BUITENLAND

3.1 Europese Gemeenschap

De leden van de **CDA**-fractie hadden een aantal vragen op het gebied van de Europese Gemeenschap.

29

Wat is het standpunt van de bewindslieden ten aanzien van de invoering van een bronbelasting op rente (Ecofin raad)? Zijn de bewindslieden voorstander van de invoering van een bronheffing op Europese schaal? Zo ja, zien zij daarin een eerste aanzet tot een analytisch systeem, dat zich ook op termijn tot een eindheffing op dividend zou kunnen uitstrekken?

De leden van de **VVD**-fractie voegden hier de volgende vraag aan toe.

30

Zijn de bewindslieden voornemens in E.G.-verband te bepleiten om een bronbelasting op rente in te voeren (ECOFIN-raad)? Wat zijn de overwegingen geweest om dit te bevorderen?

De leden van de **CDA**-fractie vervolgden met de volgende vraag.

31

Wat is de invloed van een bronheffing op rente voor de positie van Nederland als internationaal financieel centrum? Zien de bewindslieden daarin een ernstige aantasting van deze positie in geval van invoering?

32

Kunnen de bewindslieden een overzicht geven van fiscale initiatieven in EG-verband, op het gebied der directe of indirecte belastingen, die

binnen afzienbare tijd tot besluitvorming kunnen leiden, alsmede een inschatting van de gevolgen daarvan voor het Nederlandse belastingklimaat?

De leden van de **PvdA**-fractie toonden zich geïnteresseerd in de EMS-crisis.

Er is discussie over de vraag wat de oorzaak van de EMS-crisis van 2 augustus jl. is geweest. Sommigen stellen dat nu bewezen is dat vaste wisselkoersen en een vrij kapitaalverkeer niet kunnen samengaan.

33

Deelt de minister deze mening?

34

Wat is de reactie van de minister van Financiën op het jaarverslag van de Europese rekenkamer, waaruit blijkt dat het met het beheer en de controle op de financiën van de Europese Gemeenschap nog zeer slecht gesteld is?

De leden van de **SGP**-fractie hadden in dit verband de volgende vraag.

35

Welk bezwaar kleeft er volgens de minister aan het voorstel Delors tot het betrekken van de hoogte van de werkloosheid bij de criteria van de EMU?

3.2 Internationale ontwikkelingen

De leden van de **CDA**-fractie merkten op dat de toelichting een summiere cijfermatige opsomming geeft van kapitaalverhogingen en middelenaanvullingen van een aantal ontwikkelingsbanken en -fondsen. Aangenomen mag worden dat bij de besluitvorming daaromtrent een beoordeling heeft plaats gevonden van het functioneren van deze instellingen.

36

Hoe beoordeelt de minister de doeltreffendheid en doelmatigheid van de betrokken banken en fondsen?

Hoe heeft hun omzet zich in de afgelopen vijf jaren ontwikkeld?

37

Heeft het compliment dat de memorie van toelichting de EBRD op blz. 76 maakt door te stellen dat «de Bank veel sneller dan andere vergelijkbare internationale instellingen zijn uitleenportefeuille heeft opgebouwd» niet een wat holle klank in het licht van de constatering in de voorafgaande alinea dat «de reorganisatie er toe zal moeten leiden dat de activiteiten meer worden geleid door de strategische doelstellingen van de Bank en de behoeften van de afzonderlijke landen dan door de toevallige aanwezigheid van projectfinancieringsmogelijkheden»?

De woorden «in dat geval» waarmee de derde zin van paragraaf 3.4.2 opent maken de betekenis van de zin onduidelijk. Als die woorden slaan op de voorafgaande woorden «worden getoetst» zou dat betekenen dat voor alle transacties die worden getoetst geen gebonden of gedeeltelijk gebonden hulpkredieten worden ingezet, onafhankelijk van de vraag of die transacties commercieel haalbaar zijn of niet.

38

Wat heeft die toetsing door de consultatiegroep dan nog voor zin? Ware het niet eenvoudiger geweest af te spreken dat voor transacties boven dat bedrag zulke kredieten niet meer worden ingezet? Wat voor

zin heeft het inzetten ervan voor transacties die op zichzelf commercieel haalbaar zijn?

Uit de tabel op blz. 107 blijkt dat Nederland in sterk wisselende bedragen deelneemt in de totale schuldenregeling van de Club van Parijs.

39

Door welke factoren wordt de Nederlandse landenkeuze en het Nederlands aandeel per land bepaald? Zijn er naast de bedragen aan uitstaande schulden in het kader van de Nederlandse exportkredietverzekering nog andere overwegingen in het geding?

Voor de jaren 1994 en volgende zijn de uitgaven waartoe de staat zou kunnen worden verplicht in de nieuwe FMO-constructie op pm gesteld.

40

Welke bijdragen (afgezien van de ter beschikking gestelde kapitaalmarkt middelen) heeft de staat in de afgelopen 10 jaren onder de oude regeling geleverd aan de exploitatie van de FMO?

4. FISCALE ZAKEN EN BELASTINGEN

4.1 Algemeen

De Nederlandse concurrentiepositie, zo merkten de leden van de **CDA**-fractie op, wordt op fiscaal terrein aangetast door een te hoge collectieve lastendruk en te hoge collectieve uitgaven, die resulteren in de handhaving in een te hoge c.q. oplopende belasting. Een collectieve lastendruk van meer dan 53% van het NNI is onevenredig hoog in vergelijking met andere landen. Voorts is het tarief van de loonheffingen-premie werknemersverzekeringen en de IB te hoog, hetgeen leidt tot een veel te groot verschil tussen bruto loonkosten voor de werkgever en het besteedbaar inkomen van de werknemers (WIG).

Daarnaast is een duidelijke trend waarneembaar, dat andere lidstaten het Nederlandse (holding) regime overnemen, c.q. verbeteren, terwijl Nederland via het Voorontwerp de omgekeerde richting schijnt uit te gaan. De handhaving van de kapitaalsbelasting, de vermogensbelasting en het niet doorgaan van de inflatiecorrectie dragen daartoe bij.

Ook de positie van Nederlandse hoofdkantoren is extra lastig door een verzwaarde bewijslast met betrekking tot de wel aftrekbare kosten, voor alle financieringslasten. In landen als Frankrijk en België zijn deze kosten met inachtneming van een forfaitaire beperking wel aftrekbaar.

Deze leden waren van mening dat al deze factoren een negatieve invloed hebben op het (fiscale) investeringsklimaat. Zij meenden dat een geïntegreerd fiscaal beleid gericht op het aantrekken van investeringen het meest bevorderlijk is.

41

Wat is de mening van de bewindslieden over deze zienswijze?

Ook het voorontwerp, dat reeds veel kritiek heeft opgeroepen bij het bedrijfsleven, in de politiek en in het kabinet heeft een negatieve uitstraling op het investeringsklimaat. Na de aanvaarding van het Nederlands-Amerikaans belastingverdrag lijkt de behoefte aan het voorontwerp

2c

Wat voor financieringsinstrumenten hanteren andere EG-landen die hier ongebruikt zijn? Waarom worden bepaalde instrumenten niet gehanteerd in Nederland?

2d

Wordt een zero bond toegepast dan wel overwogen door de staat, gegeven de belangstelling van beleggingsfondsen voor de figuur?

3

Waarom geeft de memorie van toelichting geen overzicht van de uitstaande leningen?

4

Waarom geeft de memorie van toelichting bij de artikeltoelichting geen informatie over de prestaties zoals voorgeschreven door de wet?

5

Zou het uit een oogpunt van verantwoording niet juister zijn om IXA ook te belasten voor de apparaatskosten gemoeid met het schuldbeleid, welke kosten thans op IXB drukken?

De leden van de fractie van **D66** hadden een vraag over de rentelast als percentage van de rijksbegroting.

6

Kan de regering bij benadering aangeven hoe bij de huidige rentestand en bij een gelijkblijvend financieringstekort alsmede een gelijkblijvende leningsbehoefte van het Rijk, de rentelast als percentage van de Rijksbegroting zich in de komende vier jaar zou ontwikkelen?

Daarbij wordt uiteraard uitgegaan van de inspanning deze leningen vervroegd af te lossen en om te zetten in goedkope leningen. In 1992 was volgens de begroting de rentelast 26,6 miljard, in 1994 28,4 miljard (zie opmerking miljoenennota 92 blz. 15!).

Vervroegde aflossingen op staatsleningen, zo merkten de leden van de **VVD**-fractie op, zijn uiteraard afhankelijk van de actuele rente-ontwikkelingen.

7

Welk bedrag komt in 1994 voor conversie in aanmerking en welk bedrag (rentevoordeel) levert dit structureel op?

De leden van de **SGP**-fractie stelden hier de onderstaande vragen.

8

Hoe heeft zich het houderschap van de gevestigde staatsschuld tot nu toe in 1993 ontwikkeld?

9

Hoe is de raming om 0.3.0.3 f 15 000 tot stand gekomen?

VRAGEN BIJ IX B

Algemeen

De leden van de **CDA**-fractie hadden een vraag over de verkoop van de goudvoorraad van de Nederlandse Bank.

10

Wanneer precies is de verkoop van een deel van de goudvoorraad van de DNB voorgenomen resp. gerealiseerd? Hoe hoog was de goudprijs op die momenten? Hoe was de goudprijsontwikkeling na de verkoop? Hoe hoog was de geplande resp. de gerealiseerde opbrengst? Is de verkoop achteraf opportuun geweest?

11

Wat houden de budgetteringsafspraken genoemd op blz. 18 memorie van toelichting in?

De leden van de **VVD**-fractie hadden met belangstelling kennis genomen van de wetsvoorstellen inzake de begroting van het ministerie van Financiën. Zij kondigden reeds aan bij de gezamenlijke behandeling van de begroting 1994 en het belastingplan o.a. het woord te zullen voeren over de volgende onderwerpen:

- de economische situatie en de vooruitzichten voor de komende jaren;
- fiscale concurrentiepositie;
- structureel begrotingsbeleid (begrotingsfondsen);
- inflatiecorrectie (als onderdeel van het belastingplan);
- lastenverzwaringen (o.a. accijnsverhogingen).

Bij de begroting voor 1993, aldus deze leden, is een aantal incidentele dekkingen meegenomen. Deze moet voor 1994 en volgende jaren omgezet worden in structurele maatregelen.

12

Kan de minister de voortgang hiervan mededelen?

Bij brief van 19-10-93 (Kamerstuk Tweede Kamer, 23 400, IXB, nr. 8), aldus de leden van de **SGP**-fractie, deelt de staatssecretaris mee dat de vaste schuld per 30-9-93 f 371 977.824 bedraagt.

13

Betekent dit een toename van bijna 15 miljard gezien hoofdstuk IXA 01.01 blz. 9?

Blijkens de bijlage bij het Nader Rapport inzake de begroting '94 onder Ad 5 is de tijdelijke extra verhoging van de dieselaccijns, ter tijdelijke compensatie van het uitstel van de invoering van een pleziervaartuigenbelasting omgezet in een structurele verhoging.

14

Wanneer is het besluit daartoe genomen?

Op grond van de Grote Efficiency Operatie dient het ministerie in de jaren '93, '94 en '95 met 1500 formatieplaatsen te slinken.

15

Wordt deze personeelsreductie vervangen door de apparaatsuitgaven via automatisering te verhogen zoals bij de Belastingdienst (IX B, grafiek 4.5)?

16

Betekent de verklaring onder «Nadere wijzigingen bij het Nader Rapport voor de wijziging van de geraamde belastingontvangsten met ± f 4 mld. dat dit bedrag wordt ingebracht in het Gemeentefonds en Provinciefonds 1994?

De Rekenkamer heeft, zo vervolgden deze leden hun betoog, in het decemberverslag 1992 aanbevolen dat overheidsinstellingen meer gebruik moeten gaan maken van «cruciale informatie» die de belastingdienst zou kunnen verstrekken voor de bestrijding van misbruik en oneigenlijk gebruik van overheidsgeld.

17

Is inmiddels sprake van een toenemende gegevensuitwisseling?

Blijkens de brief van de minister van Financiën d.d. 21-10-1993 (Kamerstuk Tweede Kamer, 23 400, IXB, nr. 9) zal het garantiëplafond van f 20 mld. voor 1993 niet voldoende zijn om aan de voorliggende dekkingsaanvragen te kunnen voldoen.

18

Is er een reële schatting te maken van de behoefte voor 1994?

19

Kan een opgave worden verstrekt van de garantiëgoedkeuringen in 1993 naar categorie?

20

Heeft de Nederlandse Bank het verzoek om medewerking bij de totstandkoming van het boek «De geur van geld» geweigerd? Is de minister de reden daarvan bekend?

2. FINANCIËN BINNENLAND

Op blz. 56 van de memorie van toelichting wordt, aldus de leden van de **CDA**-fractie, een uitspraak gedaan over de voorstellen van de Commissie-De Kam.

21

Herinneren deze leden het zich goed dat over een deel van de voorstellen van de Commissie-Christiaanse, m.b.t. de verruiming van het belastinggebied van de provincies en gemeenten, geen kabinetsstandpunt is geformuleerd?

22

Wat is het kabinetsstandpunt t.a.v. de voorstellen van de Commissie Haks?

23

Waarom duurt het ook bij de Commissie De Kam weer zo lang?

24

Hoe dienen de bedragen te worden gelezen welke vermeld staan als uitstaand risico bij de Waterschapsbank?

De toelichting vermeldt een «toenemend beroep op de regeling BF».

25

Kan de regering voor elk van de jaren 1990 t/m 1992 en de eerste 9 maanden van 1993 aangeven voor welke totaalbedragen BF-kredieten werden gegarandeerd en voor welke bedragen de garanties (uit eerdere jaren) tot uitgaven ten laste van het rijk hebben beleid?

26

Is er een limiet voor het in enig jaar te verlenen totaal aan garanties?

27

Waarop heeft het tot f 275 mln. verhoogde garantieplafond precies betrekking? Zijn er plafonds per individuele onderneming?

De leden van de **VVD**-fractie merkten op dat de raad van binnenlandse bestuur onlangs een pre-advies heeft doen opstellen met als titel «Fondsvorming en openbaar bestuur; een beoordeling van de inrichting en werking van fondsen op en rond de rijksbegroting». Opstellers zijn van mening, dat de begrotingsfondsen slechts een politieke symboolfunctie hebben.

28

Kunnen de bewindslieden een eerste reactie geven op dit pre-advies, te meer daar de laatste jaren sprake is van een toename van het aantal begrotingsfondsen?

3. FINANCIËN BUITENLAND

3.1 Europese Gemeenschap

De leden van de **CDA**-fractie hadden een aantal vragen op het gebied van de Europese Gemeenschap.

29

Wat is het standpunt van de bewindslieden ten aanzien van de invoering van een bronbelasting op rente (Ecofin raad)? Zijn de bewindslieden voorstander van de invoering van een bronheffing op Europese schaal? Zo ja, zien zij daarin een eerste aanzet tot een analytisch systeem, dat zich ook op termijn tot een eindheffing op dividend zou kunnen uitstrekken?

De leden van de **VVD**-fractie voegden hier de volgende vraag aan toe.

30

Zijn de bewindslieden voornemens in E.G.-verband te bepleiten om een bronbelasting op rente in te voeren (ECOFIN-raad)? Wat zijn de overwegingen geweest om dit te bevorderen?

De leden van de **CDA**-fractie vervolgden met de volgende vraag.

31

Wat is de invloed van een bronheffing op rente voor de positie van Nederland als internationaal financieel centrum? Zien de bewindslieden daarin een ernstige aantasting van deze positie in geval van invoering?

32

Kunnen de bewindslieden een overzicht geven van fiscale initiatieven in EG-verband, op het gebied der directe of indirecte belastingen, die

binnen afzienbare tijd tot besluitvorming kunnen leiden, alsmede een inschatting van de gevolgen daarvan voor het Nederlandse belastingklimaat?

De leden van de **PvdA**-fractie toonden zich geïnteresseerd in de EMS-crisis.

Er is discussie over de vraag wat de oorzaak van de EMS-crisis van 2 augustus jl. is geweest. Sommigen stellen dat nu bewezen is dat vaste wisselkoersen en een vrij kapitaalverkeer niet kunnen samengaan.

33

Deelt de minister deze mening?

34

Wat is de reactie van de minister van Financiën op het jaarverslag van de Europese rekenkamer, waaruit blijkt dat het met het beheer en de controle op de financiën van de Europese Gemeenschap nog zeer slecht gesteld is?

De leden van de **SGP**-fractie hadden in dit verband de volgende vraag.

35

Welk bezwaar kleeft er volgens de minister aan het voorstel Delors tot het betrekken van de hoogte van de werkloosheid bij de criteria van de EMU?

3.2 Internationale ontwikkelingen

De leden van de **CDA**-fractie merkten op dat de toelichting een summiere cijfermatige opsomming geeft van kapitaalverhogingen en middelenaanvullingen van een aantal ontwikkelingsbanken en -fondsen. Aangenomen mag worden dat bij de besluitvorming daaromtrent een beoordeling heeft plaats gevonden van het functioneren van deze instellingen.

36

Hoe beoordeelt de minister de doeltreffendheid en doelmatigheid van de betrokken banken en fondsen?

Hoe heeft hun omzet zich in de afgelopen vijf jaren ontwikkeld?

37

Heeft het compliment dat de memorie van toelichting de EBRD op blz. 76 maakt door te stellen dat «de Bank veel sneller dan andere vergelijkbare internationale instellingen zijn uitleenportefeuille heeft opgebouwd» niet een wat holle klank in het licht van de constatering in de voorafgaande alinea dat «de reorganisatie er toe zal moeten leiden dat de activiteiten meer worden geleid door de strategische doelstellingen van de Bank en de behoeften van de afzonderlijke landen dan door de toevallige aanwezigheid van projectfinancieringsmogelijkheden»?

De woorden «in dat geval» waarmee de derde zin van paragraaf 3.4.2 opent maken de betekenis van de zin onduidelijk. Als die woorden slaan op de voorafgaande woorden «worden getoetst» zou dat betekenen dat voor alle transacties die worden getoetst geen gebonden of gedeeltelijk gebonden hulpkredieten worden ingezet, onafhankelijk van de vraag of die transacties commercieel haalbaar zijn of niet.

38

Wat heeft die toetsing door de consultatiegroep dan nog voor zin? Ware het niet eenvoudiger geweest af te spreken dat voor transacties boven dat bedrag zulke kredieten niet meer worden ingezet? Wat voor

zin heeft het inzetten ervan voor transacties die op zichzelf commercieel haalbaar zijn?

Uit de tabel op blz. 107 blijkt dat Nederland in sterk wisselende bedragen deelneemt in de totale schuldenregeling van de Club van Parijs.

39

Door welke factoren wordt de Nederlandse landenkeuze en het Nederlands aandeel per land bepaald? Zijn er naast de bedragen aan uitstaande schulden in het kader van de Nederlandse exportkredietverzekering nog andere overwegingen in het geding?

Voor de jaren 1994 en volgende zijn de uitgaven waartoe de staat zou kunnen worden verplicht in de nieuwe FMO-constructie op pm gesteld.

40

Welke bijdragen (afgezien van de ter beschikking gestelde kapitaalmarkt middelen) heeft de staat in de afgelopen 10 jaren onder de oude regeling geleverd aan de exploitatie van de FMO?

4. FISCALE ZAKEN EN BELASTINGEN

4.1 Algemeen

De Nederlandse concurrentiepositie, zo merkten de leden van de **CDA**-fractie op, wordt op fiscaal terrein aangetast door een te hoge collectieve lastendruk en te hoge collectieve uitgaven, die resulteren in de handhaving in een te hoge c.q. oplopende belasting. Een collectieve lastendruk van meer dan 53% van het NNI is onevenredig hoog in vergelijking met andere landen. Voorts is het tarief van de loonheffingen-premie werknemersverzekeringen en de IB te hoog, hetgeen leidt tot een veel te groot verschil tussen bruto loonkosten voor de werkgever en het besteedbaar inkomen van de werknemers (WIG).

Daarnaast is een duidelijke trend waarneembaar, dat andere lidstaten het Nederlandse (holding) regime overnemen, c.q. verbeteren, terwijl Nederland via het Voorontwerp de omgekeerde richting schijnt uit te gaan. De handhaving van de kapitaalsbelasting, de vermogensbelasting en het niet doorgaan van de inflatiecorrectie dragen daartoe bij.

Ook de positie van Nederlandse hoofdkantoren is extra lastig door een verzwaarde bewijslast met betrekking tot de wel aftrekbare kosten, voor alle financieringslasten. In landen als Frankrijk en België zijn deze kosten met inachtneming van een forfaitaire beperking wel aftrekbaar.

Deze leden waren van mening dat al deze factoren een negatieve invloed hebben op het (fiscale) investeringsklimaat. Zij meenden dat een geïntegreerd fiscaal beleid gericht op het aantrekken van investeringen het meest bevorderlijk is.

41

Wat is de mening van de bewindslieden over deze zienswijze?

Ook het voorontwerp, dat reeds veel kritiek heeft opgeroepen bij het bedrijfsleven, in de politiek en in het kabinet heeft een negatieve uitstraling op het investeringsklimaat. Na de aanvaarding van het Nederlands-Amerikaans belastingverdrag lijkt de behoefte aan het voorontwerp

drastisch te zijn verminderd. Gezien de broodnodige rust en duidelijkheid op het internationale front is het wenselijk een duidelijk en helder signaal uit te zenden dat niet voor tweëerlei uitleg vatbaar is.

42

Kan de groeiende onrust over de negatieve invloed van het voorontwerp op het investeringsklimaat definitief worden weggenomen?

43

Zijn – afgezien van het voorontwerp – nog belastingvoorstellen te verwachten die positieve invloed zullen hebben op het fiscale investeringsklimaat zoals beoogd in de fiscale oriëntatienota?

44

Welke mogelijkheden zien de bewindslieden om fiscale emigratie naar België of andere landen af te remmen door de introductie van concurrerende wetgeving (VB, successierechten)?

Uit de praktijk blijven klachten komen over de rigiditeit van het huidige ruling regime.

45

Zien de bewindslieden mogelijkheden om het pakket van standaard rulings uit te breiden? Hoe zien de bewindslieden de mogelijkheden voor maatwerk in het kader van het ruling regime?

Ook de leden van de **VVD**-fractie hadden een vraag over de fiscale concurrentiepositie. Zij wezen erop dat onlangs onduidelijkheid is ontstaan over een mogelijke aanscherping van de zgn. deelnemersvrijstelling hetgeen een verslechtering van de fiscale concurrentiepositie met zich mee zou kunnen brengen.

46

Is de staatssecretaris bereid om dit plan te laten varen en met voorstellen te komen die de fiscale concurrentiepositie juist versterken?

Vervolgens gingen de leden van de **CDA**-fractie in op het algemeen fiscaal beleid.

47

Hoe zien de bewindslieden de gevolgen op termijn van de vergaande terugdringing van de belastingcomponent in de eerste schijf in verhouding tot de premie-component?

48

Zien de bewindslieden parallellen met andere Europese landen ten aanzien van de ontwikkelingen in de eerste schijf van het tarief en de integratie van belasting en premies?

In dit kader toonden deze leden zich ook bezorgd over de gedachte om een tax credit in te voeren, laatstelijk nog bij het voorontwerp. Zij waren van mening dat hiermede een hellend vlak zou worden betreden. Invoering van een (verkapte) tax credit bij één aftrekpost kan immers de druk doen toenemen om de tax credit ook in te voeren ten aanzien van andere aftrekposten, hetgeen een nivellerend effect heeft. Zij waren van mening dat de invoering van een tax credit een fundamentele wijziging van het Nederlandse belastingsysteem (fiscaal inkomensbegrip) betekent, hetgeen naar hun oordeel dient plaats te vinden alleen in

samenhang met een verlaging van de toptarieven, die immers de budgettaire opbrengst creëren voor de invoering van een tax credit.

49

Wat is de visie van de bewindslieden hierover?

50

Wanneer zal de Bouwstenen-nota worden gepubliceerd? Is het mogelijk deze nota te betrekken bij de algemene financiële beschouwingen?

51

Zijn de bewindslieden bereid in het kader van deze laatste financiële beschouwingen van dit kabinet een beschouwing te geven van de richting waarin het Nederlands belastingstelsel zich naar hun mening dient te ontwikkelen?

Deze leden toonden zich voorts bezorgd over de druk om nieuwe heffingen in te voeren die van bestemming kunnen veranderen. Werd wabm-heffing op brandstoffen aanvankelijk geheven ter financiering van milieukosten, in toenemende mate krijgt deze een rol als bron van algemene middelen en is deze inmiddels uitgegroeid tot een verbruiksbelasting op milieugrondslag.

52

Is dit de ontwikkeling die de bewindslieden voorstaan?

53

Willen de bewindslieden in dat verband ook hun visie geven op de verdere ecologisering van het belastingstelsel? Aan welke voorwaarden moet een dergelijke fundamentele wijziging van het belastingsysteem voldoen (grondslag, administratieve hanteerbaarheid, continuïteit van opbrengst en spreiding van belastingdruk)?

54

Zijn de bewindslieden van oordeel dat de invoering van eco-heffingen op budgettair neutrale basis moet plaatsvinden en aangepast moet zijn aan de ontwikkelingen in andere EEG-landen? Kunnen zij in dit verband een indicatie geven van de huidige en de te verwachten ontwikkelingen in de EEG?

55

Wat is in totaal de opbrengst geweest van de beperking van de inflatiecorrectie in 1992 resp. 1993, op transactiebasis en op kasbasis, volgens de raming enerzijds en de realisatie of vermoedelijke beloop anderzijds?

De leden van de fractie van **D66** toonden zich bezorgd over het andermaal niet verrekenen van de inflatiecorrectie.

De effecten van dit beleid worden nu zichtbaar: het tekort van de AWBZ, ca. 700 miljoen, is voor het grootste deel door dit beleid veroorzaakt.

56

Hoe denkt de regering met dit tekort om te gaan?

Premieverhoging lijkt voor dit tekort toch zeer onrechtvaardig, evenals het afwentelen op de ziektekostenverzekeraars.

In het debat in de Tweede Kamer, zo vervolgden deze leden hun betoog, heeft de regering de mogelijkheid voor een verlaging van de belasting in de eerste schijf met een punt nog afgewezen, maar de kans daarop in de loop van het jaar open gehouden.

Nu bekend is dat via het sociaal akkoord de lonen zeer matig of in het geheel niet zullen stijgen, is een dergelijke verlaging extra welkom om de bestedingen op een redelijk peil te blijven houden en daarmee enige werkgelegenheid.

57

Neemt de bereidheid van de regering toe om deze stap te zetten?

Het is lastig inzicht te krijgen in de werkelijke lastendruk voor de burger. Dit is mede zo moeilijk, omdat in de provinciale en vooral gemeentelijke belastingdruk aanzienlijke en voor de burger onontkoombare stijging zit.

58

Kan de regering een staatje overleggen waaruit blijkt hoe de belastingdruk bij modaal en 2x modaal als geheel uitpakt voor de burger in bijvoorbeeld vijftien aselect gekozen gemeenten in Nederland?

De leden van de **VVD**-fractie wezen erop dat uit de behandeling van de rijksbegroting in de Tweede Kamer is gebleken dat de regering afziet van een regeringsstandpunt inzake het rapport van de commissie Stevens.

59

Betekent dit, dat herziening van het belastingstelsel nu van de baan is of komt de staatssecretaris alsnog met (andere) plannen in deze richting?

De leden van de **SGP**-fractie hadden in dit verband eveneens een vraag.

60

Is de conclusie juist dat de voorstellen van het kabinet zich in de omgekeerde richting begeven dan de commissie Stevens heeft geadviseerd?

4.2 BELASTINGEN

De leden van de **CDA**-fractie toonden zich geïnteresseerd in de reorganisatie van de belastingdienst.

61

*Beantwoordt deze reorganisatie aan de verwachtingen?
Op welke punten zijn verbeteringen mogelijk te achten?*

62

Hoe reageren de belastingplichtigen op de nieuwe klantgerichtheid van de dienst? Is er op dit punt een verschil tussen reacties van de Vpb respectievelijk IB klanten?

63

Zien de bewindslieden voordelen in de introductie van het Deense model (rechtstreekse aanlevering van informatie aan belastingdienst door inhoudingsplichtigen, banken, verzekeringsmaatschappijen etc.)? Achten de bewindslieden een invoering van dit systeem in Nederland mogelijk,

c.q. wenselijk, binnen afzienbare tijd? Hoe schatten zij de voor- en nadelen in?

64

Wat zijn de laatste ontwikkelingen rond het belastingstatuut?

Ook de leden van de **VVD**-fractie hadden een vraag betreffende de belastingdienst.

De belastingdienst streeft naar een verdere verbetering van de kwaliteit van de heffing en controle.

65

In hoeverre is hier een uitbreiding van de belastingdienst aan de orde?

In de Tweede Kamer is bij motie gevraagd de voorgestelde wijziging van de heffings- en invorderingsrente te heroverwegen.

66

Wat heeft deze heroverweging opgeleverd?

De leden van de **SGP**-fractie voegden hier tot slot nog een vraag aan toe.

67

Zijn de berekeningen juist dat als gevolg van het «tanktoerisme» in de regio Venlo, de belastinginkomsten in 1993 ruim f 103 miljoen lager zijn? Bestaat er een schatting van de nationale gevolgen daarvan?

DE MILJOENENNOTA

De leden van de **CDA**-fractie hadden de behoefte een aantal vragen over de Miljoenennota aan de regering voor te leggen.

68

Wat is ceteris paribus het effect op de werkgelegenheid op de langere termijn, van de ontwikkeling van de CLD sinds 1990, volgens de door het CPB gebruikte modellen?

69

Kan de vorige vraag ook worden beantwoord indien de ontwikkelingen van de CLD worden beperkt tot de microdrukmutaties in de belastingen en de sociale premies?

70

Kan worden aangegeven voor de jaren 1992, 1993, 1994 voor de (volledige of gedeeltelijke) beperking van de inflatiecorrectie van de LB/IB:

- a. welke budgettaire bedragen daarmee gemoeid waren resp. zijn volgens de begroting;*
- b. welke budgettaire bedragen daarmee gemoeid waren volgens de realisatie of vermoedelijk beloop voor de jaren 1992 en 1993;*
- c. hoeveel personen door die maatregelen doorschoven van de 1e naar de 2e en van de 2e naar de 3e schijf;*
- d. wat volgens de CPB-modellen het effect is van de genoemde maatregelen op de werkgelegenheid op de langere termijn.*

71

Kan voor de regel derdenrekening uit tabel 3.2.2 een nadere specificatie worden gegeven?

72

Kan bij Bijlage 1 van de Miljoenennota 1994 een specificatie worden gegeven, voor de 4 kolommen, van de bedragen voor debudgetteringen, teneinde een beeld te krijgen van wat daaronder nog wordt gerangschikt? Is het bedrag genoemd in de voetnoot 6 op blz. 26 daaronder begrepen? Zo niet, waarom niet?

73

Waarom zou een beperking van de investeringsimpuls tot de knooppuntgemeenten de doeltreffendheid verbeteren (blz. 12)? Waarom zou daardoor geen willekeur ontstaan t.o.v. andere gemeenten? Zou selectie van projecten op basis van bijdrage aan oplossing van infrastructurele knelpunten niet doeltreffender zijn?

Op blz. 12 worden «concrete initiatieven» genoemd om het arbeidsmarktbeleid te intensiveren.

74

Welke evaluaties zijn er van de eerdere inzet van deze instrumenten geweest en wat waren de resultaten van de instrumenten volgens die studies?

Op blz. 49 wordt gesproken over initiatieven in het belang van de werkgelegenheid. Dat gedacht wordt aan functiedifferentiatie als instrument is begrijpelijk.

75

Wat houdt echter de zinsnede in «Gedacht wordt hierbij aan een meer flexibele werking van de arbeidsmarkt...»?

76

Waarom stelt het kabinet dat een versterking van de economische structuur een voortgezette soliditeit in het financieel-economische beleid vraagt, terwijl het tekort niet daalt in 1994 en dat in eerdere jaren juist werd beloofd vanwege dezelfde redenering?

De passage over de «financiering» van de nieuwe celcapaciteit is niet duidelijk.

77

Welk bedrag wordt a fonds perdu beschikbaar gesteld t.l.v. de rijksbegroting en welke hoofdsom wordt extern «off balance» gefinancierd via een lease? Staan de leaseverplichtingen overigens bij de staatsbalans vermeld? Zo niet, waarom niet? Om welk soort lease-contract gaat het in concreto bij de cellenbouw? Is de hoofdsom wel meegeteld bij de debudgetteringen?

78

Heeft de regering om conjuncturele redenen afgezien van een verdere verlaging van het financieringstekort in 1994? Vraagt de door velen (o.a. VNO/NCW) geschetste mondialisering van de markten en de daarbij passende verschuiving van productiecentra vanuit Nederland naar sommige lage-lonenlanden niet om een snellere sanering van de overheidsfinanciën?

79

Gaat de regering ervan uit dat de conjunctuur na 1994 weer opleeft? Zou dan van het pakket extra investeringen geen ongewenst procyclisch

effect uitgaan? Wordt kortom niet wat eenzijdig met een conjunctureel argument gewerkt?

80

Willen de bewindslieden nog eens uitleggen waarom het financieringsstekort wordt verlaagd met 0,1 procentpunt vanwege de FES?

Deze leden meenden dat de toelichting in Bijlage 16.6 nog onduidelijk is.

81

Hoe hoog is het financieringstekort in 1994 indien niet wordt gecorrigeerd voor FES en studieleningen, indien wordt afgezien van eenmalige kapitaalontvangsten in 1994 uit Common Areabaten en uit verkoop KPN en indien wordt verondersteld dat nog in te vullen ombuigingen niet worden gerealiseerd en zich tegenvallers bijv. in de arbeidsvoorwaarden voordoen die niet worden gecompenseerd (dit laatste als technische veronderstelling)?

Op blz. 77 wordt ten aanzien van de comptabele regels bij de agentschappen gesproken van «maatwerk».

82

Kan voor de vier genoemde agentschappen systematisch worden aangegeven waaruit dat maatwerk bestaat?

Kortom, welke afwijkingen van de Comptabiliteitswet worden toegestaan?

Op blz. 79 wordt vermeld dat bij begrotingswet wordt vooruitgelopen op de zesde wijziging van de Comptabiliteitswet. Het gaat overigens om twee verschillende zaken, n.l. de instelling van de agentschappen en de opheffing van de scheiding tussen P- en M-artikelen.

83

Is daarover overleg geweest met de vaste commissie voor Financiën van de Eerste Kamer? Is wederom sprake van aantasting van de rechten en taken van deze Kamer?

84

Waarom wordt nergens in de Miljoenennota 1994 melding gemaakt van de voornemens m.b.t. het niet doorgaan van de verhoging van het huurwaardeforfait? Is dat niet strijdig met het wettelijke karakter van de nota?

Over dit laatste onderwerp hadden ook de leden van de fractie van **D66** een vraag. De regering ziet af van de derde trancheverhoging van het huurwaardeforfait. De overwegingen daarbij zijn duidelijk.

Nu recent duidelijk is geworden dat de huurverhoging 1994 aanmerkelijk achterblijft bij de schatting, doet zich echter de vraag voor, of het huurwaardeforfait niet dient te dalen.

85

Wordt een dergelijke daling voor 1995 voorzien? Kan de regering de overwegingen geven waarom zij een dergelijke daling niet tenminste aankondigt?

De leden van de **PvdA**-fractie vervolgden met de volgende vragen. In de Miljoenennota wordt een onderzoek aangekondigd naar de inschakeling van externe krachten door de overheid.

86

Wat is de aanleiding voor dit onderzoek? Is het juist dat de uitgaven hiervoor stegen van 700 miljoen in 1982 naar 2,2 miljard in 1992? Is bekend welk deel van dit bedrag betaald wordt aan voormalige werknemers van de overheid?

87

Kan een overzicht worden gegeven van de ontwikkeling van het aantal subsidieregelingen en de daarmee gepaard gaande bedragen tussen 1990 en 1994?

Naar de leden van de fractie van **D66** uit krantenberichten hadden begrepen, ondervindt de privatisering van het ABP vertraging. Afhankelijk van berekeningsgrondslagen varieert het kostenaspect bij deze vertraging tussen de 500 miljoen en 3,5 miljard. Dit, los van de ophanden zijnde noodreparatie van de WAO voor ambtenaren.

88

Kan de regering de gevolgen van deze vertraging ten aanzien van de financiën eens toelichten?

89

Wat is het effect van de zogenoemde «cosmetische ingrepen» als het verkopen van PTT-aandelen op het financieringstekort?

In een artikel in ESB (eind september, begin oktober) rekende prof. dr. F.W. Rutten met een financieringstekort van ca. 5% zonder deze eenmalige exercities.

90

Indien hierin een kern van waarheid zit, hoe ziet de regering dan de verlaging van het financieringstekort in de komende jaren tot realiteit worden?

De leden van de **VVD**-fractie sloten zich bij de laatste vragen aan met de volgende opmerkingen en vragen. Het financieringstekort van 1993 op 1994 blijft stabiel (3,9% NNI). Het valt te betreuren, dat de daling van het financieringstekort, zoals was overeengekomen in het regeerakkoord niet wordt gehaald. De laatste tijd worden door de rijksoverheid verplichtingen aangegaan in de vorm van lease-contracten.

91

Kan een overzicht worden verstrekt van deze lease-contracten (bedragen) per departement? Als we deze verplichtingen van de rijksoverheid meetellen, wat betekent dit dan voor de werkelijke omvang van het financieringstekort? Is het financieringstekort daardoor niet veel groter dan 3,9% van het NNI? Welke lease-contracten zijn thans nog in voorbereiding? Om welke bedragen gaat het daarbij?

In de Miljoenennota wordt uitgegaan van een groei van het bruto-binnenlands product van 1% in 1994. Recente prognoses in E.G.-verband gaan ervan uit dat dit percentage voor ons land lager zal zijn dan 1%.

92

Wat is de invloed van deze laatste prognose op de belastingopbrengsten? Zal daardoor het financieringstekort wederom stijgen?

De leden van de **SGP**-fractie verwezen naar de conclusie van de directeur van de G.V.H., mr. P. van Klinker, dat de overheid in 1994 in

aantal en absolute bedragen meer subsidies verstrekt dan dit jaar (subsidienieuws).

93

Is deze conclusie juist? Zo ja, hoe verhoudt zich deze ontwikkeling met het overheidsbeleid tot vermindering van overheidssubsidies?

94

Kan aan de hand van de ramingen voor '94-'98 (Miljoenennota hfd. 4) de stijging van de staatsschuld worden aangegeven?

De voorzitter van de commissie,
Boorsma

De griffier van de commissie,
Hordijk